

سنجش میزان رضایتمندی سکونتی شهروندان از کیفیت محیط در محله های شهری (مطالعه موردی: محلات شهر بابلسر)

دکترپری شکری فیروزجاه^۱

دکتر حسن احمدی^۲

مأده مهدوی^۳

عباس خسروی^۴

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۳/۲۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۱۱/۰۹

چکیده

بروز بحران های مختلف در ابعاد زیست محیطی، اجتماعی، اقتصادی و کالبدی شهرها که ناشی از فقدان برنامه ریزی مناسب در سطح محلی است، سبب تنزل کیفیت محله های شهری شده است. هدف از این پژوهش بررسی و تحلیل میزان رضایتمندی سکونتی شهروندان از کیفیت محیط در محلات شهر بابلسر است. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی بوده که داده های آن با استفاده از پرسشنامه بدست آمده است. جامعه آماری ۳۷۵ خانوار از محلات (برنامه ریزی شده و ساحلی، قدیمی و فرسوده، حاشیه ای) شهر بابلسر انتخاب گردیده اند. شاخص های رضایتمندی سکونتی در پرسشنامه به سه شاخص زیست محیطی، کالبدی-اجتماعی و واحدهای مسکونی و ۳۵ زیر شاخص تقسیم شده اند. جهت تحلیل میزان رضایتمندی ساکنان محلات هدف از روش تحلیل میزان رضایت-اهمیت استفاده گردید. در این روش پس از محاسبه درصد میزان رضایت و میزان اهمیت هر یک از متغیرها، میزان و رتبه IS هر یک از آنها محاسبه شده و سپس در انتهای تحلیل، ماتریس رضایت-اهمیت و همچنین با استفاده از نرم افزار ARCGIS نقشه رتبه بندی محلات مورد مطالعه ترسیم شده است. نتایج بدست آمده نشان داد که محلات مورد مطالعه در تمامی شاخص ها نیازمند بهبود کیفیت محیط سکونتی هستند. همچنین مقایسه بین محلات سه گانه پژوهش نشان داد که بیشترین و کمترین میزان رضایت سکونتی از کیفیت محیط محلات به ترتیب به محلات برنامه ریزی شده و ساحلی با میانگین رضایت-اهمیت ۰/۴، قدیمی و فرسوده با میانگین ۰/۴۳ و حاشیه ای و پیرامونی با میانگین ۰/۴۶ اختصاص دارد.

واژگان کلیدی: کیفیت محیط، رضایتمندی سکونتی، محلات شهری، بابلسر

Shokri.pari@yahoo.com

^۱ استادیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، تهران

^۲ استادیار جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران

^۳ کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران

^۴ دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران

۱- مقدمه

شهر، بستر زیست بشر، نقش اساسی در ایجاد احساس رضایت مندی داشته و در واقع شکل دهنده سبک زندگی انسان و تعیین کننده کیفیت زندگی اوست (لطفی و همکاران، ۱۳۹۰: ۷۰). از گذشته های دور محلات مسکونی شهرها به عنوان سلول های حیات شهری نقش اساسی در زندگی ساکنان آن داشته اند. نتایج بررسی در خصوص محله های شهری نشان دهنده افول جنبه های مختلف کیفیت محیط سکونت در آنها است (ساسانپور و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۴۳). کیفیت محیط یک مفهوم چند بعدی است که با مفاهیمی همچون کیفیت زندگی، کیفیت مکان، ادراک و رضایت شهروندی و قابلیت زندگی اشتراکاتی دارد؛ به طوری که در بسیاری موارد به عنوان معانی مشابه در نظر گرفته می شود (Kamp, 2003: 6).

کیفیت محیط سکونت شهری معمولاً از طریق شاخص های ذهنی حاصل از پیمایش و ارزیابی ادراک و رضایت شهروندان از زندگی شهری و محیط سکونت آنان، یا با استفاده از شاخص های عینی حاصل از داده های ثانویه، اندازه گیری می شود؛ تا بدین وسیله سنجشی سیستماتیک در خصوص میزان رضایتمندی و بهره مندی شهروندان از ویژگی های محیطی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و کالبدی محیط سکونت به دست آید (براتی و کاکاوند، ۱۳۹۲: ۲۶). با توجه به آنچه گفته شد درمی یابیم که کیفیت محیط زندگی به عنوان یکی از الزامات اولیه کیفیت زندگی، دربرگیرنده احساس رفاه، آسایش و رضایت مردم از عوامل کالبدی-فضایی، اجتماعی-اقتصادی، زیست محیطی و نمادین محیط زندگی شان است. به عبارت دیگر، کیفیت محیط نه تنها به حوزه برآورده سازی نیازهای مادی انسانی توجه دارد، بلکه همچنین به تامین و ارتقای وضعیت اجتماعی و توسعه اجتماعاتی که بر الگوهای رفتار اجتماعی آنها نیز تاثیرگذار است، توجه دارد. بنابراین بهبود و ارتقای کیفیت محیط مسکونی، به یکی از اهداف اصلی سیاست گذاران و برنامه ریزان شهری تبدیل شده است (بهرام پور و مدیری، ۱۳۹۴: ۸۸). در زمان حاضر شهرهای ایران به گونه ای هستند که به لحاظ کیفیت زندگی، با انواع مسائل و مشکلات اقتصادی، اجتماعی، کالبدی، حکمروایی، زیرساختی و زیست محیطی مواجه اند و این موضوعات نیز ارتباطی مستقیم با مقوله کیفیت محیط شهر دارد (رادجهانبانی و پرتوی، ۱۳۹۰: ۲۶) که نتایج آن تنزل کیفیت محیط در محلات شهری کشور می باشد. بنابراین درک اهمیت کیفیت محیط مسکونی در ابعاد مختلف بویژه ابعاد زیست محیطی، کالبدی-اجتماعی و واحدهای مسکونی، در جهت افزایش میزان رضایتمندی سکونتی شهروندان در سطح محلات شهری ضروری به نظر می رسد. شهر ساحلی بابلسر به عنوان یکی از شهرهای مطرح استان مازندران به دلیل نقش بندرگاهی و دانشگاهی و همچنین به جهت دارا بودن مناظر و چشم اندازهای زیبا و پتانسیل های گردشگری، همواره از جایگاه ویژه ای در سطح ملی، منطقه ای و محلی برخوردار است. در طی دهه های اخیر بهره برداری نامناسب و بیش از ظرفیت منابع طبیعی، تغییر و تخریب اکوسیستم های طبیعی، تغییر کاربری حاصلخیزترین اراضی جلگه ای، آلودگی

زیست- محیطی ناشی از دفع نامناسب فاضلاب، فقدان تعامل میان زیر بخش های مختلف حمل و نقل، پایین بودن سطح خدمات و بالا بودن تراکم جمعیت، این شهر را به رغم قابلیت های ممتاز طبیعی و اکوژیک با چالش های جدی کیفیت محیط شهری آن هم در سطح محلات مواجه ساخته است. از این رو پژوهش حاضر در پی بررسی و تحلیل میزان رضایتمندی سکونت‌ی شهروندان شهر بابلسر از کیفیت محیط محلات شهری است. بر این اساس با استفاده از سه شاخص اصلی و ۳۵ گویه به بررسی و تحلیل رضایت- اهمیت و رتبه بندی گویه ها در محلات برنامه ریزی شده و ساحلی، قدیمی و فرسوده وحاشیه ای شهر بابلسر پرداخته شده و سپس میزان رضایتمندی سکونت‌ی در هر یک از شاخص ها و محلات شناسایی گردیدند تا در نهایت بتوان با برنامه ریزی مناسب میزان رضایتمندی شهروندان از کیفیت محیط مسکونی را افزایش داد. بدین ترتیب سوال تحقیق بدین صورت طرح می شود که میزان رضایتمندی سکونت‌ی شهروندان محلات مختلف شهر بابلسر از کیفیت محیط مسکونی شان چگونه است؟

۲- مبانی نظری و پیشینه تحقیق

زمانی که پدیده خود را در معرض محیط قرار می دهد، یا محیط خود را در معرض ادراک قرار می دهد، نمودهایی از آن که برجسته تر است و دارای تاثیرات بیشتر، کیفیت نامیده می شود (رفیعیان و همکاران، ۱۳۹۱: ۳۶). کیفیت محیط را می توان به عنوان یک مفهومی بزرگتر از "کیفیت زندگی"، یعنی ترکیبی از کیفیت اساسی مانند بهداشت، ایمنی همراه با جنبه های رفاه و برخورداری تعریف نمود (Shabak et al, 2013). یک محیط با کیفیت خوب حس رفاه و رضایتمندی از ویژگی های فیزیکی، اجتماعی و نمادین را به ساکنان آن ارائه می دهد (Marans and Couper, 2000). کیفیت محیط یک جنبه مهمی از مفهوم کیفیت زندگی است. درک کیفیت محیط انعکاس احساسات فرد در جنبه های مختلف رفاهی، و به منزله ی درک رضایت از محیط مسکونی است (Van Praag and Ferrer-i-Cabonell, 2004). طرح مسئله بهبود و ارتقای کیفیت زندگی و کیفیت محیط شهری، نمود گرایشی نو ظهور در اوایل دهه ۱۹۶۰ در مواجهه با مسائل رشد و توسعه یک بعدی بود. این گرایش که به منظور پررنگ تر کردن جایگاه عوامل اجتماعی-اقتصادی در زندگی انسانها نمایان شد، همراه با سایر مفاهیم نوین اجتماعی مانند رفاه اجتماعی، عدالت اجتماعی و عدالت محیطی در قلمرو برنامه ریزی به طور اعم و برنامه ریزی شهری به طور اخص مطرح گردید. این مفهوم به دلیل ماهیت چند بعدی و پیچیده ای که دارد از دیدگاه های متعددی بررسی شده است (بهرام پور و مدیری، ۱۳۹۴: ۸۷). بسیاری از محققان "رضایت" را به عنوان یک شاخص کلی برای ارزیابی کیفیت محیط تعریف نموده اند (Adriaans, 2007). از این رو، رضایت سکونت‌ی یک معیار مفهومی در ارزیابی کیفیت درک شده از محیط زندگی در محله ها است (Amerigo and Aragonés, 1997) که معمولاً توسط ساکنان محله ها ارزیابی می شود. بونایتو و همکاران رضایت

سکونت‌ی را به عنوان لذت و رضایت ساکنان در مکان های مسکونی شان تعریف می کنند. در این ارتباط مولفه های مرتبط با رضایت سکونت‌ی را شامل ادراک، علاقه و رفتار می دانند که در این میان ادراک و علاقه، متغیرهایی مانند کیفیت محیط مسکونی و حس تعلق به محله را شامل می شوند (Bonaiuto et al., 1999, 2003, 2006). تورکوگلو رضایت از محیط مسکونی توسط شهروندان استانبول را با استفاده از رگرسیون چندگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار داد و رضایتمندی از نظر ویژگی های مسکن و واحدهای همسایگی را پیش بینی نموده است (Türkoğlu, 1997). ها و وبر کیفیت محیط مسکونی را برای اندازه گیری رضایت ساکنان با محیط مسکونی شان یا محیط پیرامون آن بکار بردند (Ha and Weber, 1994). لرچر پیشنهاد کرد که سلامتی و کیفیت زندگی که اغلب کیفیت محیط را دنبال می کند و رضایت را به همراه دارد به عنوان نتایج ارزیابی استفاده شود (Lercher, 2003). ون پول در مطالعه و بررسی بر روی کیفیت مسکونی معتقد است که رضایت مسکونی ناشی از رضایت محله، مسکن و همسایگان می باشد که در آن رضایت محله یک عامل کلیدی در رضایت جامعه است، و رضایت مسکن شامل رضایت از قیمت مسکن، امکانات، تعمیر و نگهداری و اندازه آن می باشد (Van Poll, 1997). ورا- توسکانو و آتیکا- آمستوی تاثیر چهار بعد (ویژگیهای فردی و مسکن، واحدهای همسایگی و موقعیت محله، تصورات فرد از محله و شبکه اجتماعی) را بر رضایت سکونت‌ی مورد بررسی قرار دادند. نتایج آنها نشان داد که ویژگی های فردی و مسکن، واحدهای همسایگی و موقعیت محله می تواند بر رضایت سکونت‌ی شان تاثیرگذار باشد (Vera-Toscano and Ateca-Amestoy, 2008). کامروزمان کیفیت محیط شهری را وابسته به بخش عمده ای از کیفیت زیرساختها و مدیریت مناسب آنها می داند (Kamruzzaman et al, 2007: 1). از نظر آمول، سابقه آموزش، بخش اشتغال، سن و جنس سهم قابل توجهی در رضایت سکونت‌ی دارند (Amole, 2009). همچنین در سال 1975 تئوری ای به نام "تئوری رضایت شهروندان" ارائه شد. این تئوری مدلی تحلیلی است که بر اساس میزان رضایت شهروندان از محیط مسکونی شان درمورد مؤلفه های مختلف فیزیکی، اجتماعی، اقتصادی، محیط زیستی، زیبایی شناسی، و ... عمل می کند. این مدل بر مبنای تطابق خواست ها و نیازهای شهروندان با موقعیت فعلی و احساس آنها از محل سکونت شان می باشد. عمده مؤلفه هایی که خانوار های منتخب به عنوان معیارهای کیفیت محیط ارائه دادند شامل عوامل بهداشت محیط، امنیت، برخورداری از تسهیلات شهری خوب، تعاملات اجتماعی خوب، پرهیز از انواع آلودگی ها، ترافیک کم، و ... بوده است (اورنگ، ۱۳۸۵: ۳۰). نهایتاً این مفهوم [رضایتمندی سکونت‌ی] نشانه ای مهم مبنی بر وجود ادراکات مثبت ساکنین نسبت به "کیفیت محیط زندگی" خویش تلقی می شود (بهرام پور و مدیری، ۱۳۹۴: ۸۸). بنابراین مروری بر متون نظری و پژوهش های انجام شده در زمینه کیفیت محیط های مسکونی شهری نشان دهنده تأکید اکثر محققان بر نظریه رضایتمندی سکونت‌ی به عنوان رهیافتی مناسب و کارآمد در سنجش میزان کیفیت محیط است (Fung and Lee, 2014: 191).

جدول ۱: شاخص های کیفیت محیط مسکونی در خصوص رضایتمندی سکونتی

شاخص ها	محققان
رضایت از زندگی، رضایت از خانه، رضایت از اجتماع، رضایت مسکن، محله، سیمای اجتماعی محله، سیمای اقتصادی محله و سیمای فیزیکی محله	M. Joseph Sirgy and Terri Cornwell (2002)
دسترسی به مسکن، نگهداری از محیط های مسکونی، کیفیت محیط اوقات فراغت، ایمنی ساختاری محیط مسکونی و روابط خوب همسایگی	Kelleci and Berkoz(2006)
رضایت از ایمنی محله، پیاده راهها در محله، رضایت پارک ها و امکانات تفریحی، نگهداری از خانه در محله، تعمیر و نگهداری از خیابان ها و فضاهای باز، در دسترس بودن درختان، گردش فضایی، پارکینگ و دسترسی به فضاهای عمومی مشترک، ترافیک در محله، سطح سر و صدا، سطح تراکم، و طول مدت اقامت و رضایت از محله به عنوان یک مکان زنده و دل‌بستگی به محله	Oktay et al. (2009)
دسترسی به نواحی عملکردی گوناگون، سیمای محیطی مسکن، امکانات محیط، امنیت محیط، ارتباطات همسایگان و منظر محیط	Berkoz et al.(2009)
مسکن(هزینه، تسهیلات، نگهداری، اندازه)، محله(صدا، آلودگی، زباله، بهداشت، ایمنی، تراکم، امکانات و تسهیلات و ایمنی)	Shieh et al.(2011)
رضایتمندی از محیط داخلی خانه، راحتی، ورزش و اوقات فراغت، ایمنی و کیفیت محیط(صدا، آلودگی هوا...)	Lee et al.(2013)
فیزیکی(امکان سنجی، دسترسی، امنیت)، شناختی(آسایش، توانایی لذت بردن) و کیفیت اجتماعی(ازدحام و تعامل اجتماعی)	Shabak et al.(2014)
سامت محیطی، آلودگی، بهداشت محیطی، پاکیزگی، ایمنی و امنیت، دسترسی به مراکز آموزشی، مراکز خرید، بهداشتی و خدماتی، دسترسی به وسایل نقلیه عمومی و خصوصی، فضای سبز	Khaef and zebardast,(2015)
تصویر عینی و ذهنی مناسب از مسکن، تسهیلات و خدمات عمومی واحد همسایگی و محله، ارتباطات اجتماعی	رفیعیان و مولوی(۱۳۹۰)
سازمان دسترسی و راهها، خدمات تجاری و حمل و نقل، کیفیت سلامت محیطی و محیط داخلی واحد مسکونی	سلیمانی و همکاران(۱۳۹۳)
بهداشت محیط، تعاملات اجتماعی، تسهیلات محیط مسکونی، تسهیلات اوقات فراغت، دسترسی به خدمات، کیفیت محیط و ضریب آسایش	شکری فیروزجاه(۱۳۹۳)
امنیت، فضاهای ساخته شده، تسهیلات و خدمات عمومی، تعاملات اجتماعی، دسترسی و بهداشت	تقوایی و همکاران(۱۳۹۳)

منبع: نگارندگان، ۱۳۹۴

۳- روش شناسی تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ روش توصیفی- تحلیلی و از نظر هدف کاربردی است. داده های تحقیق از طرق پرسش نامه (در طیف لیکرت) بدست آمد. جامعه آماری پژوهش محلات ۲۲ گانه شهر بابلسر می باشد که این محلات از نظر روند توسعه و برنامه ریزی به سه محله برنامه ریزی شده و ساحلی با ۷ محله، قدیمی و فرسوده با ۸ محله و حاشیه ای با ۷ محله تقسیم شده که حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۵ نفر برآورد شده است. برای بررسی پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده شده که با ضریب اطمینان ۹۵ درصد، ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۱۲ بدست آمد که بیان کننده پایایی گویه ها است. معیارهای رضایتمندی سکونتی در پرسشنامه شامل سه معیار زیست محیطی، کالبدی- اجتماعی و واحدهای مسکونی و ۳۵ زیر معیار می باشند. برای توزیع پرسشنامه از روش تصادفی استفاده شده است. جهت تحلیل دیدگاه ساکنان محلات هدف از روش تحلیل میزان رضایت- اهمیت استفاده شده است. از آنجایی که در مطالعات قبلی از روش تحلیل رضایت- اهمیت کمتر استفاده شده است در این پژوهش سعی گردید تا جهت کارایی بهتر و رتبه بندی شاخص های تحقیق از روش فوق بهره گرفته شود. از این رو، میزان رضایت-اهمیت، ابزاری منحصر به فردی است که این امکان را به تصمیم سازان می دهد تا دو عامل رضایت و اهمیت را برای تصمیم گیری در مورد هر یک از خدمات در نظر گیرند. میزان مذکور بر این مفهوم استوار است که شهرها به بهبود و ارتقای مسائلی می پردازند که بیشترین اهمیت و کمترین رضایت را برای شهروندان دارند. روش محاسبه میزان رضایت و اهمیت بر اساس پاسخ های ساکنان بدین صورت است:

$$IS=I(1-S) \quad 0 \leq IS \leq 1$$

در این فرمول، I، درصد اهمیت است و درصد S رضایت را نشان می دهد. محاسبه درصد اهمیت، از مجموع درصد پاسخ های خیلی زیاد و زیاد(زمانی که پاسخ ها در پنج بازده کم تا خیلی زیاد قرار دارند) حاصل می شود و درصد رضایت نیز از مجموع رضایت زیاد و خیلی زیاد به دست می آید که میزان رضایت-اهمیت برابر با صفر باشد دارند. زمانی که میزان رضایت-اهمیت برابر با یک باشد، این نتیجه به دست می آید که از دیدگاه تمامی ساکنان، باید توجه به موضوع مورد نظر در اولویت قرار گیرد. با استفاده از این میزان، اگر:

- تاکید افزایش می یابد، $IS \leq 0/2$

- تاکید فعلی افزایش می یابد، $0/2 < IS \leq 0/1$

- تاکید فعلی تثبیت می شود، $IS < 0/1$

در انتهای تحلیل، ماتریس رضایت-اهمیت ترسیم می شود. این ماتریس دو محور عمود بر هم است که میانگین رضایت و میانگین اهمیت به دست می آید. با محاسبه انحراف از میانگین(اهمیت و رضایت) هر یک از خدمات، دو نقطه به دست می آید و با

رسم این نقطه در ماتریس و قرارگیری در یکی از نواحی چهارگانه، وضعیت تصمیم‌سازی برای هر یک از خدمات مشخص می‌شود (ملکی و حبیبی، ۱۳۹۰، ۱۲۲-۱۲۱).

در پژوهش حاضر پس از محاسبه درصد میزان رضایت-اهمیت، میزان و رتبه IS هر یک از زیر معیارها محاسبه شده و سپس در انتهای تحلیل، ماتریس رضایت-اهمیت و همچنین با استفاده از نرم افزار ARCGIS نقشه رتبه بندی محلات مورد مطالعه ترسیم شده است و در نهایت نتایج حاصل از آن مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است.

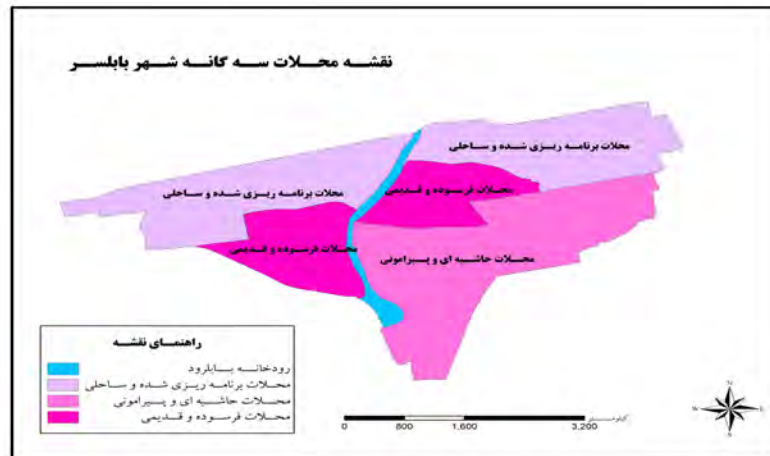
محدوده تحقیق:

شهر بابلسر یکی از شهرستان‌های استان مازندران است که در مصب رودخانه بابلرود و در کرانه ی جنوبی دریای خزر و در ۵۲ درجه و ۳۹ دقیقه و ۳۰ ثانیه طول جغرافیایی و ۳۶ درجه و ۴۳ دقیقه عرض جغرافیایی قرار دارد، که ویژگیهای جغرافیایی آن متأثر از این دو عامل است. حد شمالی این شهر دریای خزر، حد شرقی آن شهر بهنمیر، حد غربی آن شهر فریدونکنار و حد جنوبی آن شهرستان بابل قرار گرفته است. مطابق آخرین سرشماری سراسر کشور (در سال ۱۳۹۰) جمعیت ۴۲۳۱۲ نفر است. این شهر دارای ۲۲ محله می‌باشد که در این پژوهش، محلات ۲۲ گانه شهر به سه محله (محلات برنامه ریزی شده و ساحلی، محلات حاشیه ای و پیرامونی و محلات فرسوده و قدیمی) تقسیم می‌شود. در شکل (۱) موقعیت سه محله هدف و در جدول (۲) تعداد جمعیت و حجم نمونه بدست آمده نشان داده شده است.

جدول ۲: مشخصات محلات ۲۲ گانه شهر بابلسر

حاشیه ای و پیرامونی	فرسوده و قدیمی	برنامه ریزی شده و ساحلی	
۱۵۳۱۵	۱۵۷۲۳	۱۰۲۶۰	تعداد جمعیت
۱۳۹	۱۴۳	۹۳	حجم نمونه

منبع: نگارندگان

شکل ۱: موقعیت محلات شهر بابلسر

۴- یافته ها تحقیق

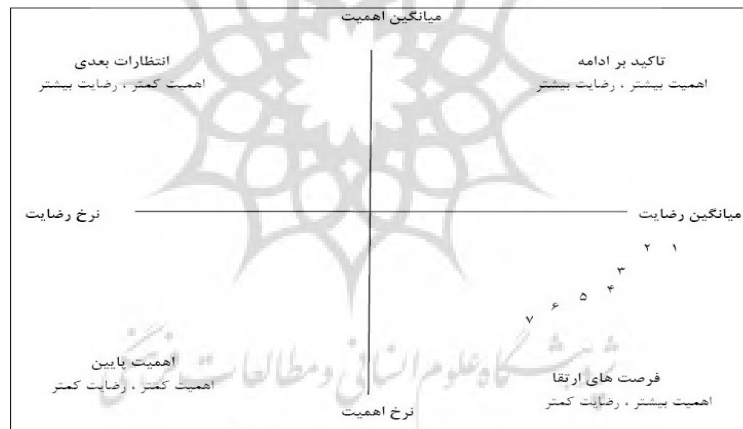
تحلیل رضایت - اهمیت شاخص های زیست-محیطی در محلات شهر بابلسر

محاسبات صورت گرفته نشان می دهد که شاخص های رعایت بهداشت و پاکیزگی در محله، برخورداری از حاشیه خیابان، آبهای سطحی و تفکیک زباله تر و خشک در منازل، بیشترین میزان اهمیت را در همه ی محلات سه گانه دارند، بنابراین می بایست برای تصمیم گیری و مداخله در اولویت قرار گیرند. علاوه براین میزان رضایت -اهمیت تمامی شاخص های بخش زیست محیطی همه محلات بابلسر بالاتر از $0/2$ است، که بیانگر عدم رضایت از ظرفیت های زیست محیطی موجود در سطح محلات است (جدول ۳)، بنابراین باید در تمامی شاخص های زیست محیطی مداخله قطعی به منظور اصلاح صورت گیرد. این نتیجه توجیه شدنی است، زیرا میزان رضایت از شاخص های زیست محیطی نسبتا پایین و میزان اهمیت تمامی آنها بالا بوده است. به همین دلیل در ماتریس رضایت-اهمیت تمامی شاخص ها در ناحیه چهارم، یعنی در ناحیه اهمیت بیشتر و رضایت کمتر قرار دارند (شکل های ۲، ۳ و ۴).

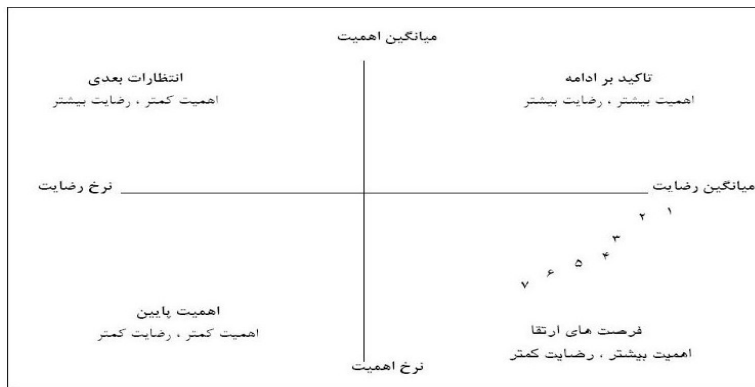
جدول ۳: میزان رضایت-اهمیت شاخص های زیست-محیطی در محلات شهر بابلسر

شاخص زیست محیطی	میزان IS			رتبه IS		
	محلات ساحلی	محلات حاشیه ای	محلات قدیمی	محلات ساحلی	محلات حاشیه ای	محلات قدیمی
بهره مندی محله از فضای سبز	۰/۵۲۲۷	۰/۵۵۵۶	۰/۵۶۴۸	۲	۱	۱
رعایت بهداشت و پاکیزگی در محله	۰/۵۶۸۹	۰/۵۴۴۹	۰/۵۳۸۵	۱	۲	۲
تفکیک زیاله تروخشک در منازل	۰/۴۹۷۷	۰/۵۲۳۳	۰/۴۹۷۶	۳	۳	۴
برخورداری از حاشیه خیابان	۰/۳۵۷۵	۰/۴۴۵۹	۰/۳۳۰۶	۸	۶	۷
وجود پارک محله (اهکتار)	۰/۴۱۹۷	۰/۴۴۳۲	۰/۳۸۹۲	۵	۷	۶
پارک همسایگی بالاتر از ۱هکتار	۰/۳۸۴۶	۰/۴۱۸۳	۰/۳۳۰۵	۷	۸	۸
وجود حشرات مزاحم	۰/۴۸۹۵	۰/۴۸۱۲	۰/۵۰۲۲	۴	۴	۳
دفع آبهای سطحی بخصوص در روزهای بارانی	۰/۴۱۴۴	۰/۴۵۴۹	۰/۴۰۴۱	۶	۵	۵

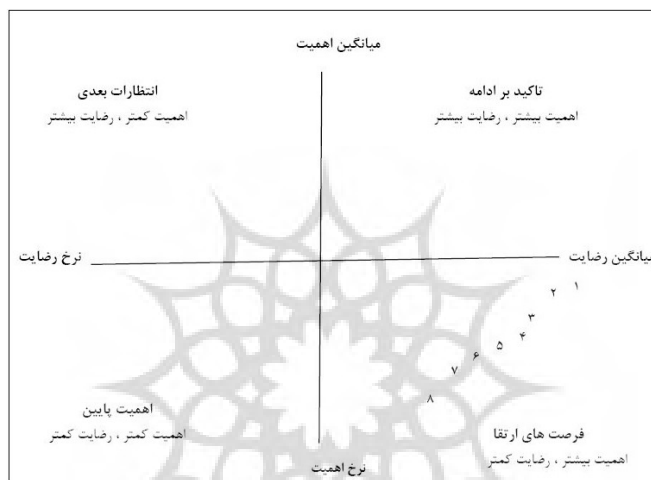
منبع: یافته های پژوهش، ۱۳۹۴

شکل ۲: ماتریس میزان رضایت-اهمیت شاخص های زیست-محیطی محلات برنامه ریزی شده

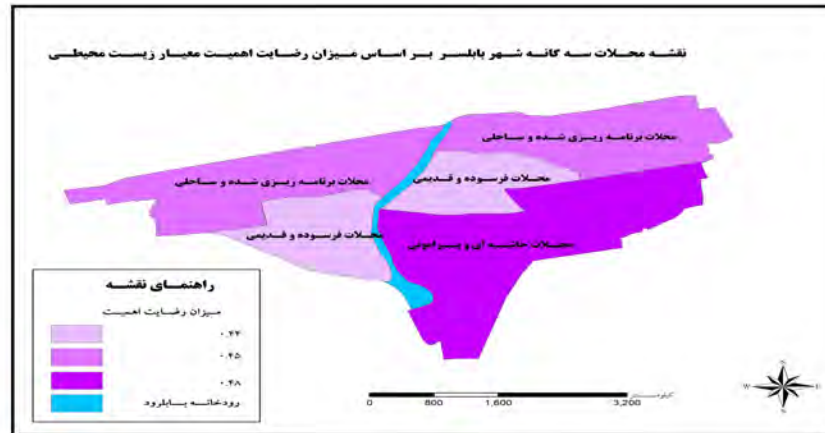
شکل ۳: ماتریس میزان رضایت-اهمیت شاخص های زیست-محیطی محلات پیرامونی

شکل ۴: ماتریس میزان رضایت-اهمیت شاخص های زیست-محیطی محلات قدیمی و فرسوده

منبع: یافته های پژوهش، ۱۳۹۴

مقایسه میزان رضایت-اهمیت شاخص زیست محیطی در بین محلات سه گانه نشان می دهد که نارضایتی شاخص های زیست محیطی در محله های حاشیه ای و پیرامونی نسبت به دو گروه محله های برنامه ریزی شده و محله های قدیمی در سطح پایین تری قرار دارد (شکل ۵). از این رو تصمیم گیری برای این گروه از محلات جهت اصلاح و بهبود کیفیت زیست محیطی در اولویت امر قرار می گیرد.

شکل ۵: مقایسه میزان رضایت-اهمیت شاخص زیست محیطی در بین محلات سه گانه شهر بابلسر

منبع: یافته های پژوهش

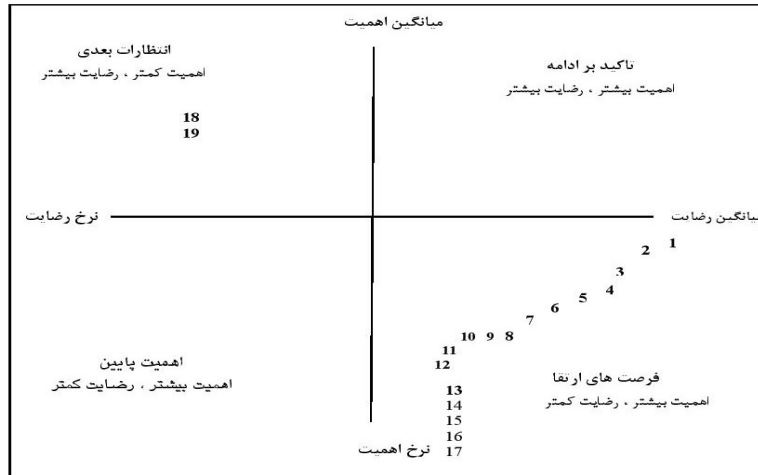
تحلیل رضایت-اهمیت شاخص های بخش کالبدی-اجتماعی در محلات شهر بابلسر

بررسی های شاخص کالبدی-اجتماعی نشان می دهد که برخورداری از حمل و نقل مناسب در همه ی محلات سه گانه بیشترین اهمیت را دارد و در اولویت اصلی جهت تصمیم گیری می باشد، علاوه بر این در محلات برنامه ریزی شده و محلات پیرامونی و حاشیه ای مشارکت عمومی ساکنان محله نیز در صدر اهمیت قرار دارد، همچنین در محلات قدیمی علاوه بر شاخص برخوردای از حمل و نقل، وجود فضای پیاده و فعالیت های فرهنگی- اجتماعی در اولویت های اصلی برای تصمیم گیری قرار می گیرند. رقم بالای میزان رضایت-اهمیت این شاخص ها (بیش از ۰/۲) ، میزان نارضایتی ساکنان از این شاخص ها را بیان می کند. از طرفی شاخص های دسترسی به خرده فروشی، فضای مناسب برای پارک خودرو و دسترسی به مسجد و حسینیه به دلیل رضایت بالای ساکنان (با میزان رضایت-اهمیت بیش از ۰/۱)، در تمامی محلات سه گانه در رده های آخر برای تصمیم گیری جهت ارتقای شرایط موجود قرار می گیرند (جدول ۴ و شکل های ۶، ۷ و ۸) .

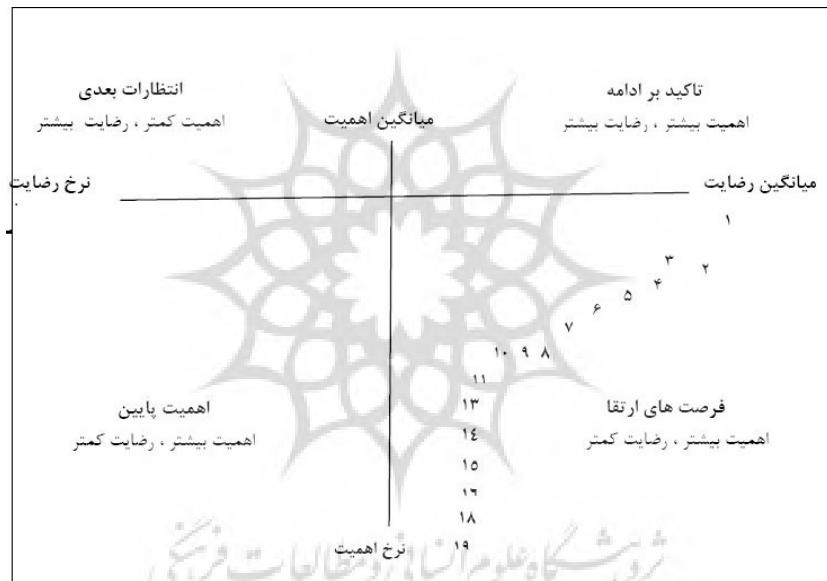
جدول ۴: میزان رضایت-اهمیت شاخص ها کالبدی-اجتماعی در محلات شهر بابلسر

رتبه IS			میزان IS			شاخص کالبدی-اجتماعی
محللات قدیمی	محللات حاشیه ای	محللات ساحلی	محللات قدیمی	محللات حاشیه ای	محللات ساحلی	
۱۳	۶	۶	۰/۳۷۳۱	۰/۴۸۱۶	۰/۴۴۰۷	خودکفایی ساکنان محله ارنظرتامین نیازهای روزانه
۳	۵	۱۰	۰/۴۹۷۸	۰/۴۸۵۵	۰/۴۰۳۲	امکانات درآمدزایی درمحل
۴	۱۹	۵	۰/۴۸۷۸	۰/۳۴۶۱	۰/۴۷۹۶	اشتغال ساکنان درمحله
۱۶	۱۴	۱۶	۰/۳۳۰۷	۰/۴۱۶	۰/۳۳۰۹	طراحی مناسب ساختمان
۳	۱۳	۹	۰/۴۹۷۸	۰/۴۲۰۴	۰/۴۱۶۶	وجودفضای پیاده ودوچرخه
۲	۳	۳	۰/۵۱۵	۰/۵۱۸۴	۰/۵۱۴۳	برخورداری ازحمل ونقل مناسب
۵	۱۲	۴	۰/۴۵۵۸	۰/۴۲۵۳	۰/۵۰۰۸	برخورداری ازمنابع آب وفاضلاب
۶	۹	۱۹	۰/۴۳۲۶	۰/۴۴۳	۰/۱۷۶	فضای مناسب برای بازی کودکان
۱۵	۱۵	۱۵	۰/۳۶۵	۰/۴۱۱	۰/۳۸۲۴	فضای مناسب برای پارک خودرو
۱۰	۱۸	۱۱	۰/۴۰۲	۰/۳۴۷	۰/۴۰۲	ازدسترسی به تجهیزاتی مانند پمپ بنزین
۷	۱۷	۱	۰/۴۲۰۹	۰/۳۵۱۵	۰/۵۳۶	نظارت اجتماعی ساکنان محله
۹	۸	۲	۰/۴۱۳۴	۰/۴۵۶۳	۰/۵۲۰۵	امنیت درشب بویژه کودکان وبانوان
۱۴	۱۱	۱۷	۰/۳۶۷۱	۰/۴۲۶۳	۰/۳۳۰۲	دسترسی به مدارس
۲	۴	۸	۰/۵۱۵	۰/۵۱۷۷	۰/۴۳۴۵	دسترسی به خانه بهداشت واورژانس
۱۱	۱۶	۱۸	۰/۳۹۶۹	۰/۳۹۳۵	۰/۱۸۶۱	دسترسی به خرده فروشی
۱	۲	۷	۰/۵۱۸	۰/۵۲۳۳	۰/۴۳۹۷	فعالیت های فرهنگی،اجتماعی
۱۲	۱۰	۱۲	۰/۳۸۹۹	۰/۴۲۷۲	۰/۴۳۴	دسترسی به مسجدوحسینیه
۸	۷	۱۳	۰/۴۱۷۳	۰/۴۸۱۲	۰/۳۹۶۷	احساس تعلق ساکنان محله
۱۷	۱	۱۴	۰/۱۶۶۶	۰/۵۵۹۴	۰/۳۹۰۷	مشارکت عمومی ساکنان دربرنامه های عمومی محله

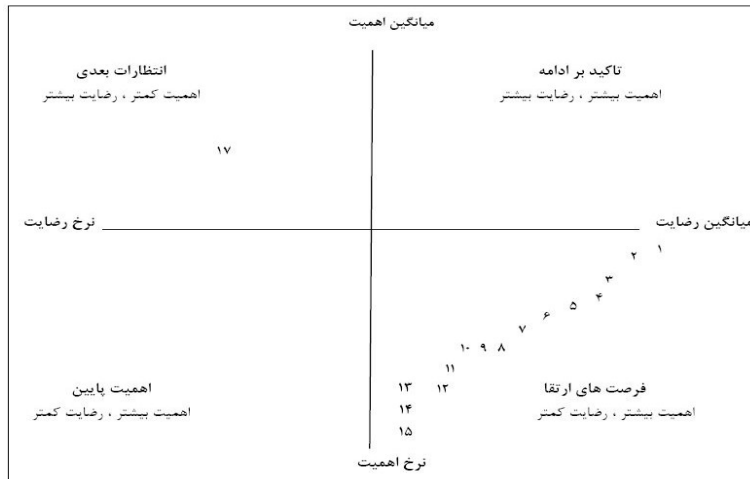
منبع: یافته های پژوهش، ۱۳۹۴

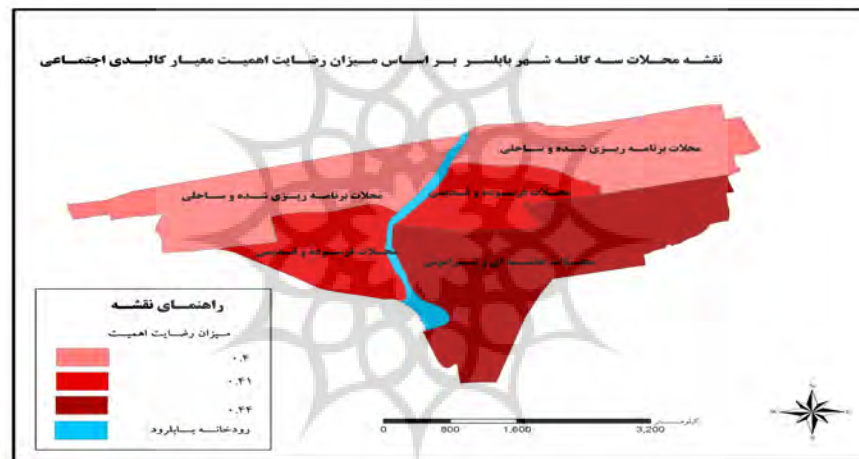
شکل ۶: ماتریس میزان رضایت-اهمیت شاخص های کالبدی- اجتماعی در محلات برنامه ریزی شده

شکل ۷: ماتریس میزان رضایت-اهمیت شاخص های کالبدی- اجتماعی در محلات پیرامونی

شکل ۸: ماتریس میزان رضایت-اهمیت شاخص های کالبدی- اجتماعی در محلات قدیمی و فرسوده منبع: یافته های پژوهش، ۱۳۹۴

شکل ۹: مقایسه میزان رضایت-اهمیت شاخص کالبدی- اجتماعی در بین محلات شهر بابلسر منبع: یافته های پژوهش، ۱۳۹۴

تحلیل رضایت-اهمیت شاخص های بخش مسکونی در محلات شهر بابلسر

بر طبق محاسبات انجام گرفته ، شاخص استحکام و دوام ساختمان در همه ی محلات سه گانه بالاترین رتبه اهمیت را دارند، علاوه بر این شاخص اندازه واحد مسکونی در محله های برنامه ریزی شده و محله های قدیمی نیز بیشترین اهمیت را دارا هستند و در اولویت اصلی جهت تصمیم گیری می باشند، همچنین در محلات برنامه ریزی شده و

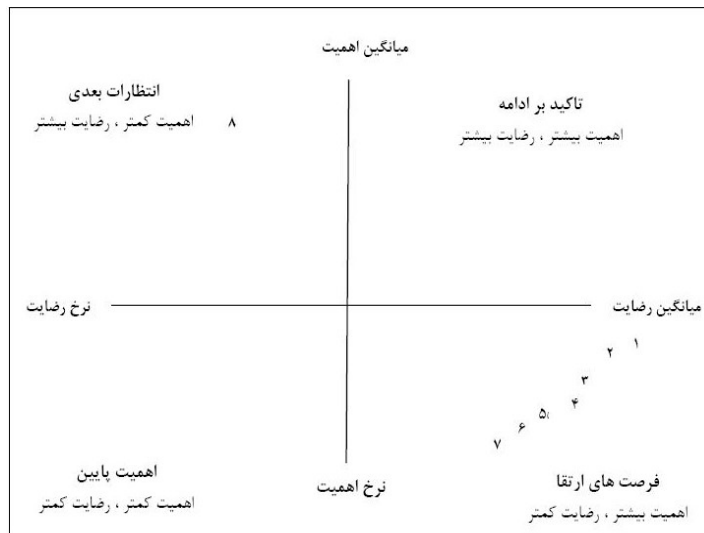
قدیمی علاوه بر شاخص استحکام و دوام ساختمان، شاخص کیفیت مصالح ساختمانی نیز در بالاترین رتبه‌ها برای تصمیم‌گیری جهت بهبود شرایط موجود قرار می‌گیرند. از طرف دیگر میزان رضایت -اهمیت تمام شاخص‌های واحد مسکونی بجز یک مورد نورگیری ساختمان با میزان ۰/۱ که نشان دهنده رضایت بالا است، بقیه شاخص‌ها میزان بیش از ۰/۲ را نشان می‌دهند که بیانگر میزان عدم رضایت ساکنان از شاخص‌های مسکن می‌باشد. از این رو تصمیم‌گیری و مداخله برای اصلاح این شاخص‌ها در اولویت امر قرار می‌گیرد و معیار نورگیری ساختمان با توجه به رضایت بالای ساکنان از این معیار در اولویت‌های بعدی جهت ارتقای شرایط موجود قرار می‌گیرد (جدول ۵ و شکل ۱۱، ۱۲ و ۱۳).

جدول ۵: میزان رضایت-اهمیت شاخص‌ها مسکونی در محلات شهر بابلسر

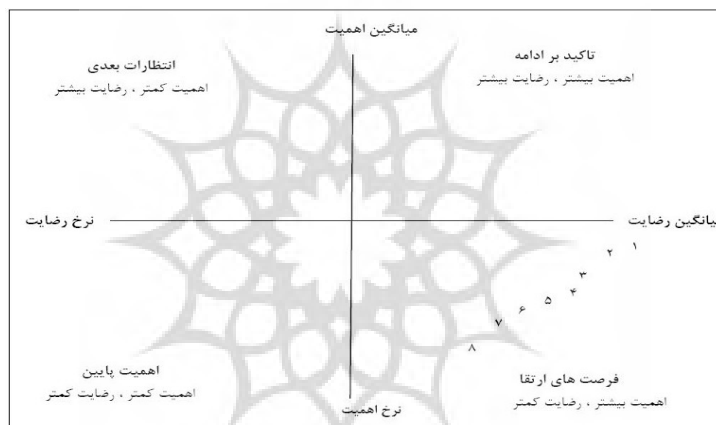
رتبه IS	میزان IS					معیار واحد مسکونی
	محلات قدیمی	محلات حاشیه‌ای	محلات ساحلی	محلات قدیمی	محلات حاشیه‌ای	
۱	۵	۱	۰/۵۰۳۶	۰/۴۵۶۳	۰/۴۶۴۴	استحکام و دوام ساختمان
۵	۳	۶	۰/۴۳۴۴	۰/۴۸۹۳	۰/۳۹۴۳	امنیت ساختمان و خانه
۲	۴	۸	۰/۴۶۹	۰/۴۶۹۳	۰/۱۱۹۱	نورگیری ساختمان
۴	۸	۴	۰/۴۵۲۷	۰/۴۲۹۶	۰/۴۱۴	اندازه آشپزخانه
۸	۶	۷	۰/۳۵۲۴	۰/۴۴۹۵	۰/۳۶۴۳	استفاده مناسب از فضاهای بایر در محله
۷	۲	۵	۰/۴۰۷	۰/۴۹۱۹	۰/۴۰۲۳	کیفیت عایق ساختمان از نظر سروصدا
۶	۱	۳	۰/۴۰۸۸	۰/۵۴۴	۰/۴۱۷۶	کیفیت مصالح ساختمان
۳	۷	۲	۰/۴۶۱۸	۰/۴۳۶۱	۰/۴۳۰۱	اندازه واحدهای مسکونی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۴

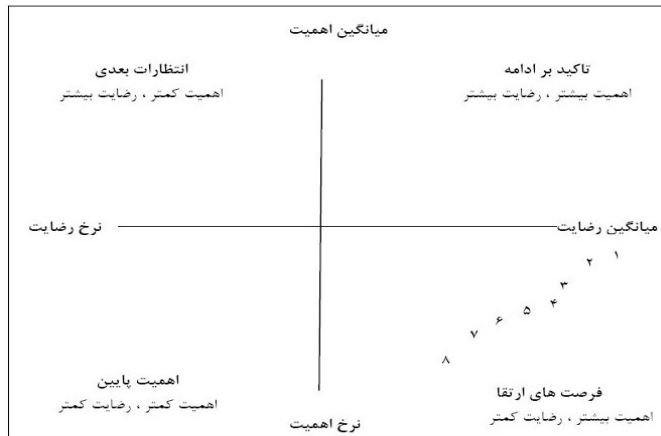
همچنین مقایسه شاخص‌های واحد مسکونی در بین محلات سه گانه نشان می‌دهد، محله‌های حاشیه‌ای و پیرامونی بیشترین نارضایتی را در بین سایر محله‌ها دارند و محلات برنامه‌ریزی شده ساحلی با توجه به رضایت نسبی ساکنان، محلات نسبتاً مطلوب می‌باشند (شکل ۱۳)

شکل ۱۰: ماتریس میزان رضایت-اهمیت شاخص های واحد مسکونی محلات برنامه ریزی شده

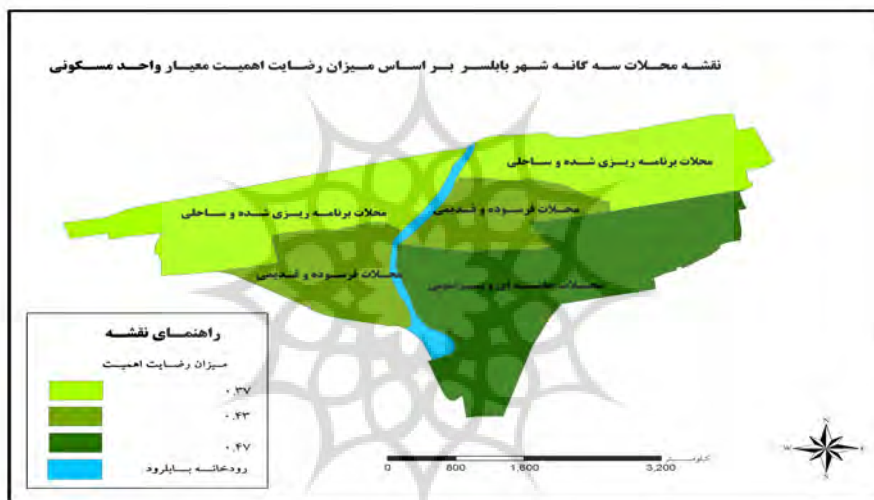

شکل ۱۱: ماتریس میزان رضایت-اهمیت شاخص های واحد مسکونی محلات پیرامونی

شکل ۱۲: ماتریس میزان رضایت-اهمیت شاخص های واحد مسکونی محلات قدیمی

منبع: یافته های پژوهش، ۱۳۹۴

شکل ۱۳: مقایسه میزان رضایت-اهمیت شاخص مسکونی در بین محلات سه گانه شهر بابلسر

منبع: یافته های پژوهش، ۱۳۹۴

در تحقیق حاضر جهت بررسی شاخص های کیفیت محیط محله ای در قالب شاخص های زیست-محیطی، کالبدی-اجتماعی و واحد مسکونی، از ساکنان محلات خواسته شد تا میزان رضایت هر یک از شاخص ها را با توجه به بازه خیلی زیاد تا خیلی کم مشخص کنند و به طور همزمان اهمیت هر یک از شاخص ها را تعیین نمایند. لذا ابتدا درصد رضایت و درصد اهمیت هر یک از زیر شاخص ها به تفکیک محلات محاسبه شد و سپس

براساس درصد بدست آمده میزان و رتبه IS هریک مشخص گردید. لازم به ذکر است که جدول درصد رضایت و اهمیت بدلیل افزایش حجم مقاله در متن قرار داده نشد.

۵- بحث و نتیجه گیری

کیفیت زندگی ساکنان در محله یک عامل مهم در ارائه رضایت سکونتی در سطح محله است. از این رو، این پژوهش با هدف بررسی و تحلیل کیفیت محله های شهر بابلسر بر اساس شاخص های رضایتمندی سکونتی (زیست محیطی، اجتماعی-کالبدی و واحد مسکونی) انجام گرفته است. برای این منظور محلات ۲۲ گانه شهر به سه گروه محلات برنامه ریزی شده و ساحلی، محلات حاشیه ای و پیرامونی و محلات فرسوده و قدیمی تقسیم شدند و سپس به بررسی شاخص های کیفیت محیط با استفاده از تحلیل رضایت- اهمیت در هریک از محلات مورد مطالعه پرداخته شده است. نتایج بررسی ها نشان داد که سطح کل محلات با توجه به اینکه میزان رضایت -اهمیت برای تمامی شاخص ها بیش از ۰/۱ است بنابراین در تمامی شاخص ها اصلاح و بهبود کیفیت وضع موجود در شاخص های مورد مطالعه در الویت قرار می گیرند. علاوه بر این، پنج شاخص فضای مناسب برای پارک خودرو، دسترسی به خرده فروشی ها، نورگیری ساختمان، طراحی مناسب ساختمان و مشارکت عمومی ساکنان در برنامه های عمومی محله بیشترین میزان رضایتمندی را در بین سایر شاخص ها دارند. و نیز کمترین میزان رضایتمندی به ۵ شاخص، رعایت بهداشت و پاکیزگی در محله، بهره مندی از فضای سبز، امنیت در شب بویژه برای کودکان و بانوان، استحکام و دوام ساختمان، دسترسی به خانه بهداشت و اورژانس اختصاص می یابد. همچنین تحلیل رضایت-اهمیت مشخص ساخت که مهم ترین شاخص های زیست محیطی در سطح محله ها، دو شاخص رعایت بهداشت و پاکیزگی در محله، برخورداری از حاشیه خیابان در سطح کل محلات، و در شاخص های کالبدی-اجتماعی برخورداری از حمل و نقل مناسب در همه ی محلات سه گانه، و در سطح مسکن، شاخص استحکام و دوام ساختمان بیشترین اهمیت را دارند، در عین حال میزان رضایت از این شاخص ها نسبتا پایین است. بنابراین در جهت اصلاح و بهبود کیفیت شرایط موجود در اولویت قرار دارند.

تحلیل رضایت-اهمیت شاخص های کیفیت محیط در بین محلات سه گانه مشخص ساخت که محله های حاشیه ای و پیرامونی بیشترین نارضایتی و پایین ترین کیفیت را در بین سایر محله ها دارند، و از رضایتمندی سکونتی پایینی برخوردار هستند. دلیل عمده آن را می توان اینگونه بیان نمود که این محلات در حقیقت روستاهایی بودند که در طی توسعه شهری در محدوده شهر بابلسر قرار گرفتند از این رو با توجه به این که بافت اکثر این محلات روستایی می باشد، پایین بودن کیفیت سکونتی دور از انتظار نیست. در این راستا محله های قدیمی و فرسوده شرایط بهتری از

محلّه های حاشیه ای دارند، و میزان رضایت از کیفیت محیط محلّه های برنامه ریزی شده و ساحلی دارای سطح نسبتاً مطلوبی می باشد.

باتوجه به نتایج بدست آمده کیفیت محیط سکونتی محلات شهر بابلسر بویژه محلات حاشیه ای نسبتاً پایین می باشد. از این رو با توجه به اهمیت مقوله رضایتمندی سکونتی، لازم است برنامه ریزان و سیاستگذاران مدیریت شهری برای رسیدن به وضعیت مطلوب و رفع نا همگنی موجود، شاخص هایی که دارای اهمیت بیشتری هستند و محلاتی که از این نظر در سطوح پایین تری قرار دارند در اولویت تصمیم گیری ها قرار گیرند تا با بکارگیری راه حلهای نو و کارآمد برای بهبود و ارتقاء کیفیت محیط سکونتی گام های موثری برداشته شود.

- لزوم توجه و در نظر گرفتن برنامه مناسب در یک مدت زمان مشخص جهت رفع مشکل دفع آب های سطحی در روزهای بارانی که بعد از زباله مهمترین معضل زیست محیطی شهرهای شمالی است.

- اتخاذ برنامه های مناسب توسط نهادهای مدیریت شهری بابلسر در راستای افزایش فضاها ی پیاده و مناسب سازی پیاده روهای حاشیه خیابان

- لزوم توجه به افزایش فضای سبز در سطح محلات و توسعه پارک های محلّه ای به منظور افزایش کیفیت محیط سکونتی محلات شهر بابلسر.

منابع

۱. اورنگ، ملاحظ(۱۳۸۶)، سنجش کیفیت محیط در بازسازی های پس از سانحه، مطالعه موردی: فضاها ی عمومی شهر بم، پایان نامه دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری و منطقه ای، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس.
۲. براتی، ناصر، کاکاوند، الهام(۱۳۹۲)، ارزیابی تطبیقی کیفیت محیط سکونت شهری با تاکید بر تصویر ذهنی شهروندان (نمونه موردی: شهر قزوین)، نشریه هنرهای زیبا، دوره ۱۸، شماره ۳، صص ۳۲-۲۵.
۳. بهرام پور، عطیه، مدیری، آتوسا(۱۳۹۴)، مطالعه رابطه میان رضایتمندی ساکنان از محیط زندگی و میزان حس تعلق آنها در مجتمع مسکونی بلند مرتبه شهرک کوثر تهران، نشریه هنرهای زیبا، دوره ۲۰، شماره ۳، صص ۹۴-۸۵.
۴. تقوایی، علی اکبر، رفیعیان، مجتبی، سلمانی، حسن(۱۳۹۳)، سنجش و بررسی کیفیت زندگی ذهنی براساس ادراک ساکنان نمونه موردی: محله هاشمی در منطقه ۱۰ تهران، نشریه علمی- پژوهشی جغرافیا و برنامه ریزی، سال ۱۸، شماره ۵۰، صص ۱۰۵-۸۹.
۵. رادجهانبانی، نفیسه، پرتوی، پروین(۱۳۹۰)، بررسی تطبیقی کیفیت محیط در محله های شهری، با رویکرد توسعه پایدار مورد پژوهی: محله های خیابان و ایلگلی تبریز، دو فصلنامه دانشگاه هنر، شماره ۶، صص ۴۹-۲۵.
۶. رفیعیان، مجتبی، مولوی، جمشید(۱۳۹۰)، سنجش کیفیت محیط مسکونی شهری، انتشارات آذرخش، چاپ اول، تهران.
۷. رفیعیان، مجتبی، تقوایی، علی اکبر، خادمی، مسعود، علی پور، روجا(۱۳۹۱)، بررسی تطبیقی رویکردهای سنجش کیفیت در طراحی فضاهای عمومی شهری، نشریه علمی- پژوهشی انجمن علمی معماری و شهرسازی ایران، شماره ۴، صص ۴۳-۳۵.
۸. ساسانیپور، فرزانه، موحد، علی، شمعی، علی، مصطفوی صاحب، سوران(۱۳۹۴)، بررسی و تحلیل مولفه های تاثیرگذار در ارتقای کیفیت های محیطی با استفاده از تکنیک فرآیند تحلیل شبکه ای(ANP) مطالعه موردی: سقز، محیط شناسی، دوره ۴۰، شماره ۱، صص ۱۶۱-۱۴۳.
۹. سلیمانی، محمد، محمودی، سید مهدی، زنگانه، احمد، بهروزی نیا، طهمورث(۱۳۹۳)، کیفیت محیط شهری: دیدگاه ادراک محیطی مطالعه موردی محله نارمک منطقه چهار شهرداری تهران، فصلنامه مطالعات و پژوهش های شهری و منطقه ای، سال ششم، شماره ۲۲، صص ۲۲-۱.
۱۰. شکری فیروزجاه، پری(۱۳۹۳)، بررسی مولفه های تاثیرگذار بر میزان رضایتمندی شهروندان از کیفیت محیط مسکونی، نمونه موردی: مناطق ۱ و ۸ شهر تبریز، فضای جغرافیایی، سال چهاردهم، شماره ۴۷، صص ۸۲-۶۷.
۱۱. ملکی، لادن، حبیبی، میترا(۱۳۹۰)، ارزیابی کیفیت محیط در محله های شهری نمونه موردی: محله چیذر، فصلنامه معماری و شهرسازی، شماره ۷، پاییز و زمستان، صص ۱۲۷-۱۱۳.
۱۲. لطفی، صدیقه، فرجی ملائی، امین، منوچهری، ایوب و عظیمی، آزاده(۱۳۹۰)، تحلیل کیفیت زندگی شهری با استفاده از روش آنتروپی و تکنیک SAW، مطالعه موردی: بافت شهری میان دو آب، فصلنامه جغرافیا و آمایش سرزمین(مکان)، سال اول، شماره اول، صص ۸۶-۷۱.

13. Adriaanse C. C. M. 2007. Measuring residential satisfaction: a residential environmental satisfaction scale (RESS). *Journal of Housing Built Environ* (2007) 22:287-304
14. Amerigo, M., and Aragonés, J. I., (1997), A Theoretical and Methodological Approach to the Study of Residential Satisfaction, *Journal of Psychology*, 17, 47-57.
15. Amole (2009), Residential satisfaction in students Housing. *Journal of environmental psychology*, 29, pp.76-85
16. Berkoz, L., Turk, Ş. Ş., & Kellekci, Ö. L. (2009), cited in Sam, M., Zain, M., & Saadatian, O. (2012), Residential satisfaction and construction. *Scientific Research and Essays*, 7(15), 1556-1563.
17. Bonaiuto M, Aiello A, Perugini M, Bonnes M, Ercolani AP (1999), Multidimensional perception of residential environment quality and neighborhood attachment in the urban environment. *J. Environ. Psychol.* 19(4):331-352.
18. Bonaiuto M, Fornara F, Bonnes M (2003). Indexes of perceived residential environment quality and neighborhood attachment in urban environments: a confirmation study on the city of Rome. *Landsc. Urban Plan.* 65(1):41-52.
19. Bonaiuto M, Fornara F, Bonnes M (2006). Perceived residential environmental quality in middle-and low-extension Italian cities. *Eur. Rev. Appl. Psychol.* 56(11):23-34.
20. Ha M, Weber M J (1994). Residential quality and satisfaction: toward developing residential quality indexes. *Home Econ. Res. J.* 22(3):296-308.
21. Fung, Y.W. and Lee, W.L. 2014. Development of price models for architectural and environmental quality for residential developments in Hong Kong, *Habitat International*, 44: 186-193.
22. Lercher P (2003). Which health outcomes should be measured in health related environmental quality studies?. *Landsc. Urban Plan.* 65(1-2):63-72.
23. Lee, Chun-chang, You, Shu-Man, Huang, Li Yun, (2013), The influence of public facilities and environmental quality on residential satisfaction in Taiwan: Differences in neighborhood environment, *African Journal of Business Management*, Vol. 7(12), pp. 915- 925.
24. Kamp, I.V., Leidelmeijer, K., Marsman, G., Hollander, A.D. (2003), "Urban Environmental Quality and Human Well-being towards a Conceptual Framework and Demarcation of Concepts; A Literature Study", *Landscape and Urban Planning*, 65.
25. Kamruzzaman, M.A., Hossain, E., Islam, N., Sarwar, I. (2007), Urban Environmental Quality Mapping; A Perception Study On Chittagong Metropolitan City, *Kathmandu university Journal Of Science, Engineering and Technology*, 1(5).
26. Kellekci OL, Berkoz L (2006), Mass housing: user satisfaction in housing and its environment in Istanbul, Turkey. *Eur. J. Hous. Policy*, 6(1): 77-99.
27. Khaef, S & Zebardast, E (2015), Assessing quality of life dimensions in deteriorated inner areas : a case from Javadieh neighborhood in Tehran metropolis , open access. In: *Social indicators research*, (2015), IN PRESS.
28. M. Joseph Sirgy and Terri Cornwell (2002), "How neighborhood features affect quality of life," *Social Indicators Research* 59: 79-114.
29. Marans, R.W., Couper, M., (2000), Measuring the quality of community life: a program for longitudinal and comparative international research. In: *Proceedings of the Second International Conference on Quality of Life in Cities*, vol. 2. Singapore.
30. Oktay, Derya, Rustemli, Ahmet, W. Marans, Robert (2009), Neighborhood satisfaction, sense of community, and attachment: Initial findings from Famagusta quality of urban life study, *ITU AZ*, VOL.6 NO:16-20. www.az.itu.edu.tr
31. Shabak, M., Norouzi, N., & Khan, T. H. (2013), An Attempt to Measure the Success of Residential Common Space: A Case Study in Malaysia. *International Proceedings of Economics Development & Research*, 56. DOI: 10.7763/IPEDR. 2012. V56. 30
32. Shabak, M., Norouzi, N., Aminatuzuhariab B.M.A and Khan, T. H., (2014), Evaluating Common Spaces in residential communities: An Examination of the Relationship between Perceived Environmental Quality of Place and Residents' Satisfaction, *Life Sci J*; 11(11):127-131 [ISSN:1097-8135]. <http://www.lifesciencesite.com>.

33. shieh, E., Sharifi, A., Rafieian, M.,(2011), Identification of factors that assure quality of residential environments, using environmental assessment indices:a comparative study of Two of Tehran's neighborhoods(Zafaranih &Khaniabad), *International Journal of Architectural Engineering & Urban Planning*, Vol. 21, No. 2, pp119-132.
34. Türkoğlu HD, (1997), Residents' satisfaction of housing environment: the case of Istanbul, Turkey. *Landsc. Urban Plan.* 39(1): 55-67.
35. Van Praag BMS, Ferrer-i-Carbonell A (2004), Happiness quantified: a satisfaction calculus approach. NY: Oxford University Press.
36. Van Poll R (1997), The perceived quality of the urban residential environment: a multi-attribute evaluation. PhD dissertation. Netherland: University of Groningen.
37. Vera-Toscano E, Ateca-Amestoy V (2008), The relevance of social interactions on housing satisfaction. *Soc. Indic. Res.* 86(2):257-274.

